

ЗАБРУДНЕННЯ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

Вінницький національний технічний університет

Анотація

В статті подані результати дослідження направлені на вирішення проблем забруднення навколишнього середовища. Також були запропоновані практичні рекомендації щодо покращення стану навколишнього середовища.

Ключові слова: інвайронментальна соціологія, навколишнє середовище, забруднення навколишнього середовища.

Abstract

The article presents the results of research aimed at solving the problems of environmental pollution. There were also practical recommendations for improving environment.

Keywords: environmentally sociology, environment, environmental pollution.

Проблема забруднення навколишнього середовища стосується кожного, адже саме люди відіграють найбільшу роль у змінах, що відбуваються в довкіллі. Ці зміни не найкращим чином впливають на здоров'я людей, рівень життя населення, якість продуктів харчування та розвиток суспільства [1].

Раніше було проведено цілий ряд соціологічних досліджень на дану тему. Згідно з результатами, одержаними за 1994-2005 рр, понад двох п'ятих населення оцінює екологічну ситуацію у своєму населеному пункті як несприятливу, «як відносно благополучну» - 27%, і лише 5% оцінюють екологію свого місця проживання «як цілком благополучну» [2].

З 22 по 27 липня 2015 року було проведено дослідження Фондом «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва та соціологічною службою Центру Разумкова. Було опитано 2011 респондентів віком від 18 років у всіх регіонах України, за винятком АР Крим і окупованих територій Донецької та Луганської областей. Теоретична похибка вибірки не перевищує 2,3%. Еколого-правова частина опитування була здійснена на запит Міжнародної благодійної організації «Екологія-Право-Людина».

Результати даного дослідження показали, що серед найгостріших екологічних проблем як на регіональному, так і на державному рівні, населення України визначає проблеми засмічення природи побутовими відходами (59%), проблему забруднення атмосфери шкідливими викидами (44%) та проблему неякісної води (42%). Відчутно менший сегмент населення стурбований сьогодні наслідками Чорнобильської аварії (32%), проблемою знищення лісів та резонансною в глобальному вимірі проблемою зміни клімату (29% та 28% відповідно).

Оцінка екологічної ситуації на місцевому рівні носить стримано оптимістичний характер: 70% респондентів визначають її як цілком благополучну (9%) чи принаймні нормальну (61%). Водночас у цьому питанні наявні істотні регіональні відмінності: в регіонах Сходу та Донбасу, відповідно, 33% і 34% характеризують екологічну ситуацію як несприятливу і навіть критичну.

Результати проведеного опитування засвідчили катастрофічно низький рівень залучення громадян до екологічних ініціатив. Так, активними учасниками екологічного руху визнали себе лише 1% населення України. Натомість відсутність будь-якого досвіду участі в таких рухах чи ініціативах визнали 89,7% опитаних громадян України. Так само майже відсутній у населення досвід захисту екологічних прав, про що заявили 93% респондентів. Поряд із цим майже третина населення (30%) висловила неготовність реально захищати власні екологічні права. [3].

З метою з'ясувати як ставляться студенти третього курсу факультету менеджменту Вінницького національного технічного університету до проблеми забруднення навколишнього середовища в листопаді 2015 року ми провели опитування.

У ході соціологічного опитування було визначено, що більшу частину респондентів (56,7%) турбує проблема забруднення навколишнього середовища, проте опитані не приймають активної участі у вирішенні даної проблеми, так як вони оцінили свою участь в 2,1 з 5 балів.

На питання «Чи можна назвати забруднення навколишнього середовища одним з найхвилюючих для вас питань?» лише 16,7% відповіли «так», 36,7% дали відповідь «ні» та 46,6% опитаних відповіли «в деякій мірі», отже більшість опитаних лише в деякій мірі стурбовані даною проблемою.

Оцінюючи екологічну ситуацію в місці проживання респондентів, лише 10% опитуваних вважають, що проживають на території з «цілком благополучним» станом навколишнього середовища, 83,3% оцінюють екологічну ситуацію як «відносно благополучна», лише 6,7% вважають, що екологічна ситуація в їхньому місці проживання неблагополучна та жоден з респондентів не оцінив стан екологічної ситуації як «дуже неблагополучна».

При оцінюванні основних факторів забруднення навколишнього середовища, 86,7% позначили «забруднення територій сміттям», 90% «забруднення води», 66,7% відмітили «забруднення повітря», 23,3% обрали «забруднення ґрунту» і така ж кількість відмітила «радіаційне забруднення», лише 0,3% обрав варіант «ніщо серйозної стурбованості не викликає». Отже, можна виділити 3 основні фактори забруднення навколишнього середовища: забруднення води, забруднення територій сміттям та забруднення повітря.

Відповіді на запитання «Оцініть від 1 до 4 рівень забруднення середовища, в якому ви проживаєте (1 – найменш забруднене, 4 – найбільш забруднене)» дали такі результати: середня оцінка забруднення повітря становить 2,6 з 4, забруднення води та забруднення навколишнього середовища відходами респонденти оцінили в 2,7, радіаційне забруднення оцінили всього в 1,9 з 4.

При оцінці від 1 до 5 популярності джерел інформації про забруднення навколишнього середовища (5 – дуже популярне, 1 – найменш популярне) отримали такі результати: найпопулярнішим джерелом інформації є Інтернет, який респонденти в середньому оцінили в 4 бали з 5. На 2 місці - телебачення, середня оцінка якого 3,9. Менш популярним респонденти вважають газети, популярність яких оцінили в 2,7. Ще менш популярним є місце оточення друзів та родини, середня оцінка якого 2,2. І найменш популярним джерелом є місце навчання респондентів, яке вони оцінили всього в 2 бали.

На запитання «Чи можна покращити екологічну ситуацію в Україні?» 80% відповіли що можна, 13,3% дали відповідь «ні» та 6,7% обрали варіант «важко відповісти». Загалом, більшість респондентів вірять у покращення екологічної ситуації в Україні.

Отже, в ході даного соціологічного дослідження, можна зробити висновок, що висловлена гіпотеза підтвердилася: більшу частину респондентів (56,7%) турбує проблема забруднення навколишнього середовища, проте опитані не приймають активної участі у вирішенні даної проблеми, так як вони оцінили свою участь в 2,1 з 5 балів. Необхідно відмітити, що значна частина опитаних (36,7%) готова вносити кошти на покращення екологічної ситуації в Україні. Також більшість респондентів (80%) вірять, що становище навколишнього середовища можна

Можна запропонувати такі практичні рекомендації, направлені на вирішення проблеми забруднення навколишнього середовища::

1. Збільшити кількість смітєвих контейнерів у місцях активного скупчення людей.
2. Побудувати заводи по переробці певних груп відходів.
3. Підвищити контроль за викидами шкідливих речовин в навколишнє середовище.
4. Введення штрафних санкцій за вивезення сміття на непризначені для цього території.
5. Запровадження використання переробленого сміття у подальшому виробництві

Отже, дане соціологічне дослідження допомогло нам з'ясувати актуальність проблеми забруднення навколишнього середовища. У ході опитування було виявлено ступінь участі студентів у вирішенні даної проблеми, а також з'ясовано їхнє ставлення до забруднення навколишнього середовища. Більшість респондентів стурбовані станом навколишнього середовища, проте не приймають значної участі у вирішенні даної проблеми. Серед опитаних студентів, значна частина (83,3%) оцінюють екологічну ситуацію свого місця проживання як «відносно благополучна». Також було визначено 3 основні на думку студентів фактори забруднення навколишнього середовища: забруднення води, забруднення територій сміттям та забруднення повітря.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Соціологія: Підручник / [Н. П. Осипова, В. Д. Воднік, Г. П. Клімова та ін.]; за редакцією Н. П. Осипової – К.: Юрінком Інтер, 2003. — 336 с.

2. Паніна Н.В. Українське суспільство 1994-2005: соціологічний моніторинг / Н.В. Паніна — К.: ТОВ «Видавництво Софія», 2005. — 160 с.
3. Ставлення населення до питань екології (загальнонаціональне опитування). Матеріали дослідження Фонду «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва та соціологічної служби Центру Разумкова з 22 по 27 липня 2015 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dif.org.ua/ua/polls/2015a/stavlennja-nnonacionalne-opituvannja.htm>

Анатолій Володимирович Слободянюк – к.соц.н., доцент кафедри суспільно-політичних наук, науковий керівник лабораторії соціологічних досліджень Вінницького національного технічного університету, м.Вінниця.

Зубар Ірина Русланівна – студентка групи МОЗ-13, факультет менеджменту, Вінницький національний технічний університет, м.Вінниця

Slobodyanyuk Anatoly V. – PhD in Sociology, assistant professor of social and political sciences, scientific director of the laboratory of sociological researches Vinnitsa National Technical University, Vinnitsa

Zubar Irina R. – student, Faculty of Management, Vinnytsia National Technical University, Vinnitsa